РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 28-го серпня 1915. Ч. 101. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, August 28, 1915. N. 101.

БРЕСТЬ ЛИТ. ЗДОБУТИЙ.

Близкий упадок Белостока.

Головна російська армія утікає на схід від Вильни.

Москалі стратили за два дні в полонених 9.000 людий.

БЕРЛІН (бездр. телеґр. до Сейвіл, Л. Ай.), 26. серпня. — **Союзні війска здобули російську кріпость Бресть литовський.**

Пополудневий урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„НІМЕЦЬКІ І АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ КРІПОСТЬ БРЕСТЬ ЛИТОВСЬКИЙ. ВЧЕРА ВЕЧЕРОМ ВЗЯЛИ ВОНИ ПРИСТУПОМ ЗАХІДНІ І ПІВНІЧНО-ЗАХІДНІ ФОРТИ І ВІЙШЛИ ДО СЕРЕДИНИ КРІПОСТИ. НЕПРИЯТЕЛЬ ОПОРОЖНИВ ТОДІ МІСТО, НЕ СТАВЛЯЮЧИ ВЖЕ ВЕЛИКОГО ОПОРУ".

* * *

Найбільша і найсильнійша кріпость російська опинила ся в руках союзних війск. Російська армія уступила з Брестя лит. правдоподібно на північний схід, маючи на обох крилах яко охорону великі болота, які в значній мірі спиняють дальше скоре переслідуванє німецькими союзниками.

Скорість, з якою союзні війска здобули Бресть лит., є великою несподіванкою для військових кругів і знавців. Властиве бомбардованє кріпости тривало всего кілька днів. Західні форти від стрілів 42-центиметрових гармат скоро перемінили ся в купи румовища. По занятю зовнішних фортів прийшла скоро черга і на перстень внутрішних укріплень.

Російські воєнні знавці числили на се, що Бресть лит. удержить ся найменше через два тижні. Тимчасом скорий похід армії баварського князя Леопольда на північ від Брестя лит., а армії Макензена від полудня змусив залогу кріпости до наглого опорожненя Брестя лит., щоби уникнути цілковитого окруженя.

Загально сподіють ся, що з упадком кріпости також кілька тисячів Москалів попало ся в полон.

* * *

Бресть литовський числив в часі мира около 60.000 мешканців. Яко місто Бресть лит. не мав великого значіня; не було в нім ані великого промислу ані торговлі. За се під військовим зглядом значінє Брестя литовського було дуже велике.

Бресть лит. був кріпостию першої кляси. Кріпость побудована в р. 1831; від сего часу з кождим роком в міру вимог і поступу воєнної штуки уліпшувано і будовано нові форти. Загалом беручи, Бресть лит. належав до кріпостий найновійшого типу. Найсильнійші форти находили ся від заходу — „тереспольськая", від полудневого заходу — „волинськая" і від полудня — „каменецькая" оборонна лінія. Кріпость складала ся з 12 головних фортів, з котрих чотири були побудовані на лівім (західнім) березі Буга. Саме місто Бресть лит. лежить також на лівім березі Буга, у віддаленю одного кільометра на схід від Тересполя. В послідних часах завдяки Николаю Николаєвичу видано величезні суми гроший на перебудову і скріпленє головно західних фортів.

Крім штучних укріплень Бресть лит. був сильний вже задля дуже догідного положеня. Від сходу і від півночи утруднювали до него доступ величезні багнисті области, так звані „Піньскі болота". Все те разом робило Бресть лит. одною із найсильнійших кріпостий в цілій Европі. У військових кругах перед війною уходив Бресть лит. за кріпость не до здобутя.

Велике воєнне значінє Брестя литовського полягало також в тім, що тут сходили ся найважнійші зелізничі шляхи, які лучили зі собою всі части Росії. Головні шляхи вели з Брестя лит.: до Варшави (через Лунів), Східних Прус (через Ґраєво), Петроґраду (через Ґродно-Вильну), Москви (через Мінск), Києва (через Пінск), Одеси (через Ковель) і до Холма.

Не мале воєнне значінє мало також і се, що Бресть лит. лежить над головним водним шляхом. Водний шлях становить Висла від устя до Балтійського моря, відтак Буґ до Брестя лит., відси штучний канал до Піни, опісля Припеть а відтак Дніпро аж до Чорного моря. Отсей шлях числить в довжині около 2.000 кільометрів і лучить Балтійське море з Чорним морем.

* * *

Втрата Брестя лит. є для Москалів безперечно сильнійшим ударом чим втрата Варшави або котроїсь иншої кріпости. З упадком Брестя лит. стратили Москалі другу і послідну оборонну лінію. На схід від сеї лінії вони не будуть мати вже більше спромоги перевести нове угрупованє своїх сил, щоби перейти відтак до наступу.

Крім сеї втрати потерпіли Москалі ще й другу, значно більшу: їх армія зістала розділена Пінськими болотами на дві части, які не становлять вже цілости і лише при помочи далеких доріг можуть стояти зі собою в лучности.

* * *

Упадок Брестя лит. має також велике значінє моральне. Хоч російські часописи і воєнні кореспонденти на ріжні способи старають ся оправдати упадок кріпости і зменьшити значінє сеї великої втрати, то воно не останеть ся без впливу і на російську армію. Деморалізація серед російської армії з кождим днем більша. Про се сьвідчить також велике число полонених. Нема майже дня, щоби 10.000 Москалів не дістало ся в полон, не вчисляючи сто тисячів полонених при здобутю Ново-Ґеорґієвска і Ковна.

* * *

Здобутє Брестя лит. викликало серед німецьких і австрійських війск великий запал і заохоту до дальшої боротьби. Не минає один день без значнійшого успіху, не минає один тиждень без здобутя якоїсь великої кріпости. Від 5-го сего місяця здобули отсе союзні війска вже шесту з ряду велику кріпость: Варшава, Івангород, Ковно, Ново-Ґеорґієвск, Осовець, а тепер Бресть лит. Крім того опинив ся в руках союзних війск цілий ряд поменьших кріпостий як: Ломжа, Остроленка, Пултуск, Рожан, Сероцк і Зеґже. Остали ще кріпости: Белосток, Ґродно, Вильна, але і тим кождої хвилі грозить упадок.

Місяць серпень 1915 р. буде записаний в історії великої европейської війни яко місяць найсвітлійших успіхів стратеґії. Німецька та австрійська армія дали доказ своєї висшости і великої переваги над ворогами під кождим зглядом.

ПРИ ЗДОБУТЮ БРЕСТЯ ЛИТ. БРАЛИ ГОЛОВНУ УЧАСТЬ АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА.

ВІДЕНЬ, 26. серпня. — Здобутє Брестя лит., який від вчера вечера находить ся в посіданю союзних війск, є ділом угорської краєвої оборони і галицької, моравської та шлеської піхоти.

Міністерство війни оголосило отсей звіт:

„Російська кріпость Бресть литовський упала. Угорська краєва оборона під командою ґен. Арца взяла приступом село Кобиляни (на полудневий захід від кріпости) і переломила зовсім лінію фортів. Галицькі, моравські і шлеські полки піхоти здобули рівночасно зовнішні форти на полудне від села Корощина (на захід від кріпости). Тоді німецькі війска взяли приступом цитаделю кріпости Тересполь".

В здобутю брали участь передівсім австрійські війска: від полудня під командою ґен. Арца, а від заходу і півночи під командою арх. Йосифа Фердинанда. Обі ті армії належать до ґрупи під начальною командою Макензена.

БАВАРСЬКІ ВІЙСКА ПОЛОНИЛИ НА СХІД ВІД ВЕРХОВИЦЬ ПОНАД 1.700 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 25. серпня. — Оголошенє головної кватири звучить:

„Війска під командою князя Леопольда розбили російські відділи, які намагали ся здержати наступ наших війск. Москалі уступили в ліси коло Бяловежа. На полудне від тих лісів наші війска посунули ся на схід від Верховиць. Ми полонили притім більше ніж 1.700 салдатів, між ними кількох офіцирів".

ВІЙСКА ҐЕН. ҐАЛЬВІЦА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО БЕЛОСТОКА. — 4.700 ПОЛОНЕНИХ І 9 МАШ. КРІСІВ.

БЕРЛІН, 25. серпня. — З німецького ґенерального штабу доносять:

„Вчера війска ґен. Ґальвіца перейшли ріку Нарву на шляху Соколи-Белосток і зближають ся до Белостока, проганяючи Москалів, які ще ставлять деинде сильнійший опір. Число полонених Москалів виносить понад 4.700, між ними 18 офіцирів. Наші війска здобули також притім 9 машинових крісів".

МОСКАЛІ УТІКАЮТЬ З БЕЛОСТОКА.

ПЕТРОҐРАД, 26. серпня. — **З поля битви надійшли вісти, що російський ґенеральний штаб приказав своїй армії опорожнити Белосток і уступити на догіднійші становища — дальше на схід. В місті остала ся ще лише задна сторожа.**

Здаєть ся, що приказ ґенерального штабу був зовсім зайвий, бо союзні війска стоять у віддаленю всего кількох кільометрів від Белостока і російська армія вже перед одержанєм приказу утікала з Белостока.

Белосток належить до російських кріпостий другого ряду. Його значінє полягає передівсім у тім, що тут перетинають ся два головні шляхи: Варшава-Петроґрад і Бресть лит.-Ґраєво.

Белосток числить около 100.000 мешканців і належить до найбільше промислових міст в Росії. Велику часть фабричних уладжень і машин Москалі перевезли до міст в глиб Росії. Про опорожненє Белостока з цивільного населеня і про вивоженє машин і воєнних матеріялів доносили телеґрами з Петроґраду вже після упадку Варшави.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ВЖЕ ПІД БРАМАМИ БЕЛОСТОКА.

БЕРЛІН, 26. серпня. — Передна сторожа німецької армії находить ся вже під брамами Белостока. Занятя міста нашими війсками можна надіяти ся кождої хвилі.

Урядове донесенє звучить:

„Наші війска находять ся безпосередно коло Белостока. Головна російська армія опорожнила правдоподібно місто, бо наші війска не стрічають сильнійшого опору. Занятє міста нашими війсками наступить протягом кількох годин".

АРМІЯ ҐЕН. АЙХГОРНА ІДЕ НА ВИЛЬНУ. — 1.850 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 25. серпня. — Німецький ґенеральний штаб доносить:

„Армія ґен. Айхгорна посуває ся дальше в напрямі Вильни. Вчера Москалі пробували ставити опір, але безуспішно. В послідній битві стратили вони 1.850 в полонених і кільканайцять машинових крісів".

НІМЕЦЬКА АРМІЯ В НАПРЯМІ ДИНИ. 750 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 25. серпня. — Урядовий звіт подає отсі вісти про воєнні операції на півночи:

„Німецькі війска взяли приступом російські становища коло Біржів і посувають ся в напрямі міста Якобсштадт над Диною (в половині дороги між Ригою а Динабурґом). Притім полонено 750 Москалів".

Довшу перерву у воєнних операціях на півночи в Курляндії спричинили, як се доносять телеґрами з обох жерел, великі дощі, які унеможливили всякі операції. Російська телеґрама, згадуючи про послідні битви в Курляндії, подає, що боротьба відбуваєть ся дальше зі „змінним" щастєм.

МОСКАЛІ ГОТОВЛЯТЬ НОВУ ОБОРОННУ ЛІНІЮ НА СХІД ВІД ВИЛЬНИ.

ЛОНДОН, 26. серпня. — **З Петроґраду доносять, що російський ґенеральний штаб має в пляні опорожнити небаром области над Німеном і Вілією та уступити на схід від Вильни на ново приготовлену оборонну лінію.**

Отся нова лінія буде тягнути ся від Риґи здовж ріки Дини до Динабурґа, опісля буде іти дальше на полудне аж до Баранович, а відтак здовж зелізничого шляху через Піньскі болота і Ровно до границі Галичини.

З військових кругів надійшли вісти, що російська армія коло Ґродна одержала приказ так довго здержувати наступ німецьких війск і тримати у своїх руках кріпость Ґродно, доки головна армія не переведе цілковитого відвороту і не займе становищ на новій оборонній лінії.

Перша оборонна лінія була так звана „польська" здовж Висли і Нарви з кріпостями Варшавою, Ново-Ґеорґієвском, Івангородом і поменьшими кріпостями над Нарвою.

Друга оборонна лінія була так звана „литовська": здовж Буга і Німену з кріпостями Брестем лит., Ґродном і Ковном.

Тепірішна, трета боєва лінія Москалів так звана „білоруська". Отся лінія не є вже скріплена жадними кріпостями і тому можна сумнівати ся, чи Москалям удасть ся хоч короткий час на ній удержати ся.

---o---

В РОСІЇ:

В ПЕТРОҐРАДІ ГОВОРЯТЬ ВЖЕ ПРО УТВОРЕНЄ КАБІНЕТУ НАРОДНОЇ ОБОРОНИ.

ПЕТРОҐРАД, 26. серпня. — **В політичних кругах ходить чутка, що правительство робить стараня в справі утвореня нового кабінету так званої „народної оборони". Членами кабінету мали би бути представителі всіх партій в Росії. В тій справі був тепірішний президент державної думи Михайло В. Родзянко на послуханю у царя.**

Між кандидатами на президента кабінету народної оборони згадують Родзянка, а також його попередника Хомякова.

Подібні кабінети народної оборони утворено у Франції і Анґлії, коли поодинокі політичні партії почали неприхильно відносити ся до правительства. Чи Росії богато поможе кабінет хочби народної оборони, про се можна дуже сумнівати ся.

МОСКАЛІ СТРІЛЯЮТЬ ЯПОНСЬКИМИ ГАРМАТАМИ.

БЕРЛІН, 26. серпня. — **З великої добичі воєнної в гарматах показало ся, що Москалі уживали в послідних часах значне число гармат, які були в уживаню японської армії.**

Вісти з Токіо (столиці Японії) доносять, що російське правительство звернуло ся до Японії з просьбою о присланє йому війска, а передівсім канонірів. Москалі приписують свої послідні неудачі головно бракови гармат і відповідної їх обслуги.

---o---

СТАНОВИЩЕ НЕВТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

БОЛҐАРІЯ І ГРЕЦІЯ ОСТАЮТЬ НА ДАЛЬШЕ НЕВТРАЛЬНИМИ.

ВАШІНҐТОН, 26. серпня. — **Від посольств з Балкану надійшли вісти, що між Туреччиною і Болґарією прийшло до порозуміня. Болґарія рішила ся позістати надальше невтральною.**

Також і з Атен доносять, що Греція під теперішну пору не має наміру змінити напрям своєї політики.

РОДИМЦІ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

НОВА ПОСИЛКА З ФОНДУ ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Нині вислала **Українська Народна Рада в Америці,** з осідком в Джерзи Сіти, Н. Дж., вже четверту рату з Фонду визволеня України на поміч нашим братям у старім краю на руки віцепрезидента австрійського парляменту **п. Юліяна Романчука,** яко голови Українського Запомогового Комітету у Відни.

Як звісно вже нашим Читачам з попередних оголошень, доси вислано було до старого краю з Фонду визволеня України три рази по $1.500.00, разом $4.500.00. Четверта сума трохи висша від попередних, а зроблено се з уваги на заокруглене суми в коронах. Як звісно, з уваги на низший курс корон за $1.500.00 числено оба останні рази більше ніж по 9.000 корон. Тепер додано 75 долярів так, що разом вислано 1.575.00 долярів, за які у Відни одержить Український Запомоговий Комітет кругло **10.000 корон.**

З отсею сумою одержить Укр. Зап. Комітет у Відни з нашого Фонду визволеня України загалом $6.075.00, а коли дочислити суму 12.500.00, вислану на руки п. Юліяна Романчука для окремого запомогового комітету під його проводом яко предсїдателя, то заходом У. Н. Ради, зглядно У. Н. Союза, з котрим У. Н. Рада стоїть в тісній звязи, вислано вже до Відня суму **$18.575.00,** яка в коронах виносить понад **110.000 (сто десять тисяч).**

Є се вже значна поміч, але як наша У. Н. Рада так і весь загал Українців в Америцї безпеременно розуміє гаразд, що се рішучо замала поміч, коли взяти на увагу ті величезні потреби наших братів у Галичині і на Буковині в теперішну пору і в недалекій будучности.

Тому і У. Н. Рада і весь загал Українців **у Злучених Державах і в Канаді** мусить безвпинно дбати о побільшуванє Фонду визволеня України. У. Н. Рада докладає всяких заходів та придумує всякі способи, щоби помогти сьому благородному ділу, а помочи в тім жадає від загалу наших поселенців на земли Вашінґтона і в Канаді.

Знаємо ми добре, що тепер і в Америці прикрий час, особливо через безробітє, яке немало дасть ся в знатє. Але ані Злучених Держав ані Канади нема що навіть порівнувати з Галичиною, зруйнованою війною. Там люди, наші братя, дійсно без даху і хлїба. Жебраки. І ті жебраки витягають руку по жебраний хлїб до нас, до своїх братів і сестер. **Се не сором їм просити у своїх, але сором був би нам, як би ми відмовили їм тої незначної помочи.**

Давали ми доси, даваймо і ще раз, і два рази і більше, бо **памятаймо, що війна все ще триває і наші братя в нашім краю все ще без настанну поносять тяжкі жертви крови і майна!**

Памятаймо, що там, де Москаля вже нема, панує нужда і голод, бо Москаль все забрав, а ще гірше буде з красними східно-галицькими повітами (від Буга до Збруча), бо там — як знаємо з листів, — **Москаль все забирає без пощади і вивозить до Росії.** Отже коли в короткім часї Москалї відтам уступлять, то лишать **пустиню.** Тож приспішім тепер складки, скидаймо цент до цента, доляр до доляра, нехай вони в короткім часї замандрують **в Бучаччину, Зборівщину, Тернопільщину, Збаращину, Теребовельщину, Гусятинщину — на хлїб для обрабованих Москалями безпомічних селян.** Як нелюди забирали Москалї дітям хлїб з хати. Їм байдуже, чи вони вимруть з голоду. Але їх братям зза моря не байдуже!

ЗДОБУТЄ БРЕСТЯ ЛИТОВСЬКОГО.

В ночи із середи на четвер (з 25-ого на 26-ого с. м.) австрійсько-угорські війска здобули російську твердиню Брест Литовський.

Здобутє твердині і міста Брестя Литовського має дуже велике значінє.

Доси з усїх успіхів австрійсько-німецької армії в поході проти російських війск на землях дотеперішної російської держави найбільшим успіхом було здобутє Варшави, укріпленої столиці Польщі. А нині — як кажуть військові знавці — є здобутє Брестя Литовського, яке, кажуть, є ще більшим успіхом ніж здобутє Варшави.

Безперечно, що можуть найти ся й инші військові знавці, котрі скажуть противну гадку. Одначе тут не ходить о доказуванє, котрий саме з тих двох успіхів більший: здобутє Варшави чи Брестя Литовського. Доволї, що оба успіхи обіч себе стоять яко найбільші у дотеперішній европейській війні на сході, а так сьміло можемо й здобутє Брестя Литовського назвати дуже великим успіхом.

Чому-ж се такий великий успіх?

Брест Литовський — се була велика кріпость, на яку складало ся 12 фортів по обох сторонах ріки Буга. Кріпость побудована ще 1831-ого року, але її безвпинно відновлювано і в останних роках побудовано 6 фортів після цїлком новочасних вимог так, що Брест Литовський зачислювано до найсильнійших кріпостий в Европі. Крім того твердиня дуже недоступна, бо з трох сторін окружають її багна. Дальше, — важна річ, що Брест Литовський є осередком 5-ти зелїзничих шляхів. Але найважнійше є те, що Брест Литовський був наче **ключем до пінських болот** (які тягнуть ся областю ріки Припети на яких 200 американських миль довжини аж до устя Припети до Днїпра). Ті пінські болота, які займають не лише великий простір в довжину, але також чималий і в ширину, — се „камень преткновеня" Москалів (треба раз і болота назвати каменем!).

І власне для оборони тих болот будували Москалї кріпость Брест Литовський. Не о „нетикальність" тих болот їм ходило, бо Москалї знають, що ніхто на них не злакомить ся, але о те, що, посуваючи ся на схід, — **треба ті болота оминати.**

В чім же тут таке нещастє?

Нещастє є велике і то для Москалів, бо вони, посуваючи ся на схід та оминаючи болота, мусять **розділити свою армію на дві части:** північну і полудневу, які щораз дальше на схід будуть чимраз більше від себе віддалювати ся і в короткім часї північна часть може остати ся окремо на білорусько-литовсько-московських землях, а полуднева на українських. І тодї обі части російської армії мусїли би вести війну майже самостійно.

Для Москалів такий розділ є вельми некорисний з кількох причин. Через затрату єдности армії Москалї не зможуть рівноважити боєвої лінії. Через перерву зелїзниць і шляхів не зможуть довозити в пору і розділяти як слїд нових війск, а також амуніції і поживи, а вкінци утруднить ся значно відвожене ранених і сама утеча.

Взагалї для уступаючої армії добра як найдовша боєва лінія, аби було куди втікати. Колиж тепер лінія скоротить ся, то утруднить російській армії утечу, а тимсамим **улекшить ся противникам погоню.**

Розумієть ся, що все те, що є утрудненєм для Москалів, є рівночасно улекшенєм для їх противників. Один лише розділ армій не був би конче добрий, але тут він має мале значінє з уваги, що се-ж є дві держави, Австрія і Німеччина, а до того обі мають подостатком зелїзниць так, що все можуть мати в пору всякі достави і на півночи і на полудни.

З уваги на те все можна нині сказати, що Німеччина й Австро-Угорщина по здобутю Брестя Литовського стоять дуже добре й обі на дуже добрій дорозї, дальше на схід — **на північ на Петроград і на полудне на Київ.**

І тому розвиток подій в найблизшій будучности для всїх буде цікавий, а особливо для нас Українців.

Який він буде? Про те, що буде, ніхто нині нічого певного не може сказати. Можна лише здогадувати ся на основі теперішного стану. Безперечно, що нині австрійсько-німецька сторона дуже добре стоїть і має найлїпші вигляди. Одначе ніхто під сонцем не може сказати, що й так мусить бути і буде аж до самого кінця війни, бо на сьвіті нема нічого неможливого. Все можливе. І те і се.

Ми тільки можемо висказати своє щире бажанє, щоби так дальше йшла австрійсько-німецька армія побідно як доси, поки не зломить теперішної Росії, вікової гнобительки нашого народа та, щоби побіда обох середно-европейських держав а розгром Росії — **принесли волю Україні!**

* * *

В дотеперішній війні австрійсько-німецькі війска заняли на наших землях в російській державі два більші міста: **Холм і Брест Литовський.** Оба ті міста лежать в північно-західних наших землях. Холм мав заложити король Данило. Належало се місто до Галича до 1377-ого року, коли то дістало ся воно під Польщу. Тепер в Холмі є понад 25.000 мешканців.

Про Брест Литовський вперве згадує ся в 11-ім столїтю. В 1241-ім роцї знищили його Монґоли. Відбудовано його опісля аж в 1379-ім роцї. Потім знова знищили його Татари при кінци 15-ого столїтя. За польского короля Жигмонта III. відбували ся в Брестю Литовськім сойми. Зноваж в роках 1594-ім і 1596-ім були там синоди руських епископів в справі злуки грецької церкви з католицькою. В 1596-ім роцї собор руських епископів затвердив услівя унії, подані і приняті в Римі, а потім також затверджені польським королем. В тих услівях, звісних під назвою „унія берестейська", одною з важних точок була заборона перетяганя униятів (греко-католиків) на римсько-католицький обряд, яку вправдї потвердив папа римський і польський король, але на яку не зважали польські „королики" (шляхта) і польські ксьондзи.

В 1675-ім і 1706-ім роцї здобули були Брест Литовський від Польщі Шведи. В 1794-ім роцї побив під Брестем Литовським російський полководець Суваров польського ґенерала Сєраковського, а вже в 1795-ім роцї (третий розбір Польщі) влучено його до Росії.

Тепер Брест Литовський має около 60.000 мешканців. Більша половина населеня міста — се жиди, а решта: Українці, Поляки, Москалї і Вірмени. (Меньше-більше щодо числа населеня і щодо його розкладу після народностий малощо Брест Литовський ріжнить ся від нашого галицького Перемишля). Населенє займає ся переважно торговлею збіжем, деревом, кіньми, цкірою і тютюном. Перед війною мало місто торговельну звязь зі Східними Прусами, а тепер був застій. Торговля може знова розвинеть ся трохи тепер, по здобутю кріпости і занятю міста австрійськими війсками.

„Діло" і „Свобода" вже у Львові.

З початком сього місяця (серпня) перенесли ся з Відня до Львова українські часописи „Діло" і „Свобода", котрі від десятків лїт виходили в нашій галицькій столици, а на час московського наїзду мусїли перенести ся на чужину, до Відня.

„Діло" виходило у Відни понад 10 місяців. 1-ше число віденського „Діла" появило ся було дня 19-ого вересня 1914. р., а останнє дня 31-ого липня с. р. „Свобода" зачала була виходити у Відни пізнійше, а перестала виходити разом з „Ділом".

Тепер вже обі виходять у Львові. „Діло" знова яко дневник, а „Свобода" яко тижневник. Знова друкують ся у своїй друкарни, в камениці „Просьвіти", ринок, ч. 10.

У Відни на вигнаню обі ті часописи перебули тяжкий час, не лише з уваги на воєнну пору, але й на те, що друковано їх в чужих друкарнях, де навіть не було українських складачів. Особливо відбило ся вигнанє на „Ділї", яке видавцї мусїли були змінити у Відни з дневника на тижневник, в якім годї було подавати біжучі воєнні вісти, бо вистало місця ледви на політичні огляди та найважнійші відомости з житя Українців на вигнаню і під московською неволею.

А до того й і так ще „Діло" не мало потрібної свободи рухів. І так читаємо в останнім його віденськім виданю:

„Оставала нам тільки область нашої політики і нашого житя; **яку ми мали свободу руху в сїй области, про се пророчисто говорять білі шпальти нашої часописи** (сконфіскувані).

При повороті до рідної столиці желаємо нашим старокраєвим часописам, котрі все стояли і стоять бодро і сьміло на сторожі прав української нації, — як найкрасших успіхів у їх великій місії.

ЯК ПОВОДИЛО СЯ УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕНЄ ТОВМАЧЧИНИ В ЧАСЇ МОСКОВСЬКОГО НАЇЗДУ.

(З віденського „Діла").

Українське населенє не тратило весь час надії і вірило твердо в побіду Австрії й Німеччини, а було ворожо настроєне проти російської армії. На кождім кроці відносило ся неприхильно до російських заряджень, а в многих випадках ставило по геройськи опір. Нїякої помочи не дати ворогови, навіть не продати йому нічого, се загальна оцінка поведеня українського населеня супроти наїздника. Найбільше силували мущин до роботи при шанцях. Всї без виїмки, мимо доброї платнї як на зимову пору (80 копійок, а навіть 1 рубля денно), не хотїли іти до роботи. Силували дуже, били і катували до пів смерти, але се не помагало. **Ховали ся по пивницях, по лїсах і дебрах цїлими тижнями, щоби лише не йти на роботу до шанців. Коли навіть зловили кільканайцять і вели під сторожею до шанців, то зловлені утїкали.** Наїзники впали на думку ловити людий в неділю. Кого зловили, брали до копаня шанців. Посїпаки ходили по домах, ревідували шафи й инші скритки, де укривали ся мущини. **Часто ховали хлопців в коминах.**

При стяганю податків поводила ся людність таксамо. Начальник громади **в Хотимирі** не стягав податків, хоч начальство загрозило йому вивезенєм на Сибір. **Він сам розвів аґітацію, щоби люди не платили податків. В Грушці** екзекутори стягали три рази податок, **а начальство громадське аґітувало в громадї, щоби люди не платили податку.** В громадї **Долині** аґітував **Михайло Бринський** між людьми, щоби не платили російському урядови податків, бо се австрійські податки. За се прискаржив його ц. к. австрійський (!) екзекутор (вшехполяк) перед російським начальством. Його за се арештували і посадили в тюрму, а опісля вивезли до Росії. **По дорозї він втїк, а австрійські війска взяли його зі собою.** Коли начальник громади в **Надорожній** зажадав потвердженя, кілько стягнено податків з громади, заявив ц. к. австрійський екзекутор (Поляк): За таке жаданє чекає вас Сибір; то не Австрія; минули часи, коли таке ви могли жадати...

В **Олеши** вів весь час протиросійську аґітацію **Іван Кузьма,** син Дмитра (Байдяк). Він говорив в очи російським офіцирам: **„Від повітра, голоду, огню і російського панованя хорони нас, Господи".** Аґітував проти плаченя податків, проти роботи при шанцях, проти всякої роботи і помочи російським війскам. За се арештовано його, але він викупив ся за 40 рублів. За подібну аґітацію арештовано Михайла Пону, начальника громади в **Хотимирі,** але він викупив ся також за 5 рублів. Всї національно сьвідомі війти, а не старостинські попихачі, не хотїли усувати цїсарського портрету з громадських канцелярій, бо все згідно заявляли, що вони належать до Австрії. За се мстили ся немилосерно над українськими селами російські війска і адміністрація. **Понищено і стерто з лиця землї всї читальні, всї спілкові крамниці і взагалї все, що мало на собі слїди української орґанізації. Зате польські орґанізації в Товмачи пощаджено, не замкнено ні товариства „Сокул", ні прочих товариств. В українській читальни держано коні і знищено її, а прочі українські товариства замкнено.**

Богато геройських дїл доконувала українська людність. Ось кілька примірів:

В Гориглядах переховував Федь Василишин і тов. дванайцять гонведів з 24. полку з оберляйтнантом через шість і пів місяців. Цїле село знало про се, а навіть много инших сїл, а мимо того ніхто не зрадив перед російськими жандармами і патрулями. З нараженєм житя годували і переховували їх селяни, а коли в лютім заняли наші війска Товмаччину по Днїстер, то переправили їх на лодках з північного берега на полудневий і віддали їх цїло нашому війску.

В Грушці переховували 7 тижнів в оборозї, на самій військовій російській боєвій лінії **Василя Михайленка, що втїк з російської неволї;** а як прийшло австрійське війско, то він віддав йому великі прислуги. Нагороджений, повнить тепер службу в жандармерії в Коломиї.

В Палагичах переховували люди польського леґіоніста Станислава Н. від 4. марта до половини червня на російській боєвій лінії.

Наші селяни перерывали часто російські телефони. В Петрилові перервав на 3 кільометри телефонічну лінію один селянин в очах російської сторожі. В **Колинцях** коло українського Народного Дому перервано 3 рази російський телефон. **В Грушці Михайло Ровенко** зібрав **по першім увільненю 37 добровольців, але не міг був їх довезти, бо Москалї знов заняли Грушку.**

В Стриганцях потрафив начальник **громади Василь Бельбас** з людьми **угасити міст, що Москалї підпалили при відвороті, хоч російська патруля** сторожила, **щоби міст спалив ся.** Щоби російську патрулю викурити, ужили люди підступу. Крикнули: „Люди, уступіть ся, бо зараз буде стрілянина, бо австрійська патруля йде!" Російська патруля утїкла, а люди міст вгасили.

За патріотичне поведенє одержав начальник громади **в Хотимирі Михайло Пона,** котрого — мимоходом сказавши — не хотїли польські власти затвердити через 3 роки, похвалу від команданта гузарів і полковника 5 полку піхоти.

Хоч Москалї дуже вирабували наші села, то проте начальник громади в **Колинцях Іван Яцюк** зложив до кількох годин в етаповій команді в Товмачи 150 хлїбів від своєї громади для нашого війска, а прочі громади робили тесаме.

За український патріотизм та австрійську льояльність арештували Москалї **о. Евстахія Теслю з Королївки** під закидом порозуміня з Австрійцями, **В. Шуляра,** учителя **з Братишева, о. Однорога з Живачева, о. Гавдуника** з **Грушки** (за се, що знайшли лист, приготований до висилки, в котрім Одноріг писав до Гавдуника, що Москалів тут богато, але „не бійте ся, вони падуть як солома"). **Августина Домбровського,** учителя в Вороні, поставили під воєнний суд в Станиславові за державну зраду і порозуміне з Австрійцями. Хоч його й увільнили, то замкнули в тюрму і держали кілька місяців аж до приходу Австрійців. Одного ученика з Ворони засудили на 3 місяці, **а війта з Ворони Михайла Волошина вивезли на Сибір.**

Се лише найзаґальнійший образ, як поводила ся українська людність в Товмаччині.

Як поводили ся поодинокі старостинські довірені війти і дорожники, про се не слїд писати тепер.

Operatic Drama Shows Music and Poetry of Little-Known Ruthenians.

By Charles B. Cameron.

(From The Detroit Journal, August 4 and 9, 1915.)

The vistas of Ruthenian peasant life given in the drama presented in Turner hall Sunday evening by the Ukrainian National Council, of which the Rev. Myron Sterniuk is president, the native music of the "Little Russians," the rich costumes of native linen and cottage embroidery, the ancient customs and games—all these gave any visitor an insight into a remote people which travelers might journey many miles to acquire.

The Ruthenians of Detroit are not well known to Detroiters of other nationalities. The name is not even well known, for the name of their Russian cousins, the Cossacks, is more famous among us. Yet the Ruthenians have brought something to Detroit.

They come here bringing a skill in music and drama, singing the songs from which all the great Russian music has grown, dancing the dances which the Russians also have spread abroad. A people full of poetry and proud of a memorable history, yet a generation of young people rejoicing in American citizenship and its opportunities. This is what made fascinating the picture of old Ukraina, presented in Detroit by Detroit Ukrainians.

This entertainment was what we would call in English a ballad opera. The story is by Staritzki, "The Eve of St. John Baptist's Day." The music of the many love songs and incidental songs is by Lysenko. Monticelli's orchestra, with Mr. Monticelli associated for the evening with Eugen Korolishin, rendered affectively the rich and abundant music.

The music was that "Ruthenian classic" of which the people are very proud. The Russians try to claim all the glory of the Ruthenian people by saying, "There is no Ruthenian language or music—these people and their arts are Russian."

But the Ruthenians maintain their Ukrainian individuality. The people are full of song—there are 2,000 popular pieces by one great poet alone—and every child in every family is taught to sing. The music of Lysenko in this ballad-opera never rises to great heights of joy. There is always some melancholy and wistfulness lingering in it. The method of singing, too, is different from the Italian bel canto—it is more subdued, and when there is action it is rhythmic.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, $0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

So the ballad-opera sung Sunday night was sung by a musical company to a musical audience.

The company displayed a number of good voices, accustomed for years to sing the native airs. The company also showed what travelers have remarked in many European countries, a natural dramatic talent, with power of passion and vivacity and suspense.

BEAUTIFUL WIDOW FEATURE.

The story unfolded in five acts with many songs is that of a beautiful young widow who owns a farm—the part is dramatically played by Miss Mary Korolishin—and is loved by one Vasili, played by Vasili Cymbalisty.

Then comes another beutiful girl, who is portrayed by Miss Stefania Korolishin, and Vasili's heart turns to her. The widow finds the village fool, Levko, and bribes him with nuts to spy on Vasili and his maiden sweetheart. She also enlists on her side the parents of the maiden, and in addition another woman comes to warn the child against Vasili. Those who imagine that love is a fire only with southern peoples should see the force with which the girl's affection overcomes all these obstacles. Vasili, more and more captivated, rejects the lovely widow even when she makes love to him, avows his affection for the girl, and love seems triumphant when the young widow goes mad and stabs her rival and herself.

And this headstrong story is told amid rural scenes of fun and labor. Right alongside this stormy current runs a calmer love story of two young people, portrayed by Dmitr Atamanec and Miss Stefanska. Like lovers of other lands, these Ruthenian sweethearts love the moon, and the moonlight song of Mr. Atamanec and Miss Stefanska won all hearts.

And in the course of the action a score of little incidents portray the happy rural life of poets' dream. You see the girls making hay and the mowers marching home from their work with singing. The older people in the audience once again saw the mowers going to the hay-field early in the evening, to sleep there that they might start work before dawn.

They saw the fire kindled at St. John's eve, and the lads trying to leap over the fire. They saw the card games of the old land—"Nosa," for instance, in which the loser must be beaten on the nose.

SWING OF FLOWERS.

And the young widow's garden is beautified and sentimentalized with a hojdenka, a two-seated rope swing, with flowers on the rope, made for confiding girls or lovers. And in the course of St. John's festival the girls formed a ring with the loving Vasili outside and his maiden sweetheart within, and he tried to break through as the ring wheeled round him—this game the swains call "ptaszok."

But perhaps the moment of greatest enthusiasm came when the fire of St. John was supposed to be kindled. In their circles stood the girls and the women—the girls wearing their hair with two long braids, their heads bound or diademed with beaded fillets.

They wore bodices of linen, woven in the Ukraine, richly embroidered in collar and front and along the flowing sleeves by the matchless needlework of the Ruthenian women—the bodice is full-sleeved, the skirt may be of any color with a band of tinsel braid. They all wear aprons, but such aprons! Of that same thick linen, barred and starred with many colored embroidery, and some edged with the heavy kronka, hand-made lace three inches wide.

Over the white bodice and the apron is thrown a velvet coat called zupan, which resembles what the girls call a "jumper," if you can picture a jumper that reaches half way to the knees. This zupan is of rich velvet, caught in front with a single clasp, richly embroidered with flowers of silk, and the effect hightens the slenderness and trigness of the lithe girlish figures.

Two vital questions remain to be answered for feminine curiosity—the waist line of the Ukrainian costume is the natural waist, and the bodice at the top has a high-neck affect, and at the throat are row after row of beads, preferably coral. There is one difference between the costume of girls and married women—the girls wear fillets and the matrons shawls.

The costume of the peasantry thus displayed is so rich that one wonders what the princes wear. They tell stories, the Ruthenians, of peasant girls working many, many years to obtain materials for a real holiday costume, especially the beads.

Only less rich were the costumes of the men. They were linen shirt-waists, which have been worn for ages by their kindred, and these were embroidered. They wear also the full and colorful Turkish trousers and the high boots, the gray astrachan caps with colored tassels.

In the brightness of St. John's eve, with the fire on the heath, with health and strength and youth moving, these men in their many-colored costumes suddenly struck into the Cossack dance, a difficult bending and sitting and leaping dance, wild and dashing, and the orchestra rippled out a music that carried the movement.

Then the silent audience broke into stormy applause and cheers, for the national dance means all that a national air or flag can mean. In a moment the movement of the Cossack dance had changed to the intertwining circles of the kolomyjka, the dance of girls and men, but the recurrence of the Cossack movement brought more and more applause.

The spell of the old land, with its zest and merriment, came upon all in that rich and colorful scene of true folk-dancing. It intervened between the quarrels of lovers and the tragedy that impended in the last quarrel between the widow and the maiden.

The two charming Korolishin sisters, Mary and Stefania, played with grace and fire the parts of the widow and the maiden. Dmitr Atamanec and Miss Stefanska and M. Witowicz, who played the part of Levko, won much applause. The other actors, who aided in this drama to raise money for the sufferers in Galicia, included John and Mary Atamanec, William and Lukaria Pacholod, Nicholas and Mary Tarnowsky, Stanley Hnatyk, William Rybounyk, Andrew Holoyad, Alex. Sarvan, Nicholas Teraszenko, Sofia Boczan, Kate Kuziw.

Замітка: Дня 1. с. м. відограли наші родимці в Дітройт, Міш., заходами місцевої „Української Народної Ради" драму Старицького (музика Лисенка) „Ніч під Івана Купайла". Мусіло се представленє випасти незвичайно гарно, коли ним так одушевили ся присутні на нїм Американці. Короткий звіт з сього представленя появив ся у понедїлковім числї (з 2. серпня 1915) місцевого англїйського дневника „The Detroit Journal". Написав сей звіт п. Чарлс Д. Камерон і затитулував його „Ruthenians, in Striking Garb, Give Opera to Aid Homeland War Sufferers". У тім звіті говорить ся між иншим про 40 міліонів Українців, з яких величезна більшість живе в Росії, а відтак про „Загальну Українську Раду" у Відни та про „Українську Народну Раду" в Джерзи Сіти. Є там також згадка про Українських Січових Стрільців, про розвиток нашого народа в межах Австрії і про гнет Українців Москалями. На кінци зазначено, що „Українська Народна Рада" в Дітройт призначила дохід з сеї вистави на голодуючих в старім краю родимців і що гроші на сю ціль мають ся відіслати до Джерзи Сіти.

Далеко довший і дуже гарний звіт з того самого представленя помістив п. Камерон у згаданім висше дневнику з дня 4., а відтак 9 серпня. Сей власне звіт ми перепечатали тут в повній основі. Побіч того звіту поміщено в тій часописи також фотоґрафію двох панночок, рідних сестер (в хороших народних українських строях), які мали головні ролї у відограній штуці. Під фотоґрафією находять ся отсі слова: "Mary and Stefania Korolishin. These Detroit Ruthenian girls sang the chief female parts in the Ruthenian ballad opera "St. John's Eve", presented at Turner hall Sunday evening by the Ukrainian National Council. The Korolishin sisters belong to a family in which every member sings. Their grandfather, now 95 years old, still sings with unfailing voice, and is regarded as the best tenor of any age in his community".

Ціла статя Американця п. Камерона є від початку до кінця дуже інтересна і варто її прочитати. Пан Камерон зробив нашому народови велику прислугу і тому ми йому на сїм місци сердечно дякуємо. Окрема подяка належить ся Хв. Редакції „The Detroit Journal" за поміщенє сеї гарної статї. Та найбільше признанє належить ся таки „Українській Народній Раді" в Дітройт і всім тим членам та членицям місцевого аматорського кружка, котрі так чудово відограли нашу народну штуку і до такої степени заінтересували нею місцевих Американців. Коби таке можна зробити в кождій нашій громаді — ей, то то би було гарно!

Редакція „Свободи".

НОВИНКИ.

50-ЛЇТНІ УРОДИНИ МИТР. ШЕПТИЦЬКОГО.

Академія для пошанованя 50-лїтних уродин митрополита ґр. Андрія Шептицького відбула ся 29. липня у сали старого ратуша у Відни. Отворив академію привітом о. Лициняк іменем недужого предсїдателя комітету, о. Гузара. Головну сьвяточну промову виголосив віцепрезидент Ю. Романчук. Промовляли потім: радн. Каранович, далї заступник селянства і репрезентантка жіноцтва п. Ціпановська. Богдан Лепкий виголосив написаний в честь Солєнізанта вірш, яким викликав могуче враженє серед присутних. Хор під управою о. Туркевича переплїтав промови співами. Серед співу національних гимнів розійшла ся численно зібрана українська публика, виносячи найкрасші враження з академії і навіяна пієтизмом для далекого Солєнізанта.

ПАПА РИМСЬКИЙ В ОБОРОНІ МИТР. ШЕПТИЦЬКОГО.

Віденське „Дїло" одержало з кругів українського духовенства певну відомість, що папа римський Венедикт XV. робив заходи у російського правительства в справі освободженя з неволї митрополита графа Андрія Шептицького, причім протестував також проти переслїдуваня грецько-католицької церкви в Галичині, одначе всї ті заходи були безуспішні.

—o—

СТЕПАНІВНА В НЕВОЛИ.

Олена Степанівна дістала ся під Болеховом до російської неволї і з полоненими була перевезена до Києва, а опісля до Самари. Воєнний кореспондент московської ґазети „Русского Слова" Сергій Мамонтов в одній дописи ось-так згадує про Степанівну: „Найбільшу сензацію викликала панночка-офіцир в австрійськім мундурі. Кажучи точнїйше, властиво не офіцир, а „кадет-асцірант", себто в роді прапорщика, що здав офіцирський іспит і що має право авансу. Чисто славянське миловидне личко, зовсїм дїточі риси, гарна жіноча фіґурка, бистра малоросійська бесїда. Вона Українка, 20 лїт, студентка унїверситету у Львові, переконана сторонниця самостійности української нациї. На війну проти „Москалїв" пійшла з переконаня і не крила перед начальством свого пола. Коли котрийсь з наших офіцирів підозрівав в її вступленю до армії любовний підклад, вона сильно почервонїла і почала дуже горячо протестувати. Се викликало добродушний сьміх і серед нас і серед її полонених товаришів".

—o—

ПАШПОРТОВИЙ ПРИМУС ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Віденська урядова часопись „Вінер Цайтунґ" оголошує розпорядок цїлого мінїстерства, яким заводить ся пашпортовий примус для мешканцїв округа висшого краєвого суду у Львові (для східної і середної Галичини). На основі того розпорядку кождий, хто хоче з того округа удати ся до краківського округа або до инших країв, заступлених в державній радї, обовязаний виказати ся виставленим після приписів пашпортом подорожі після розпорядку цїлого мінїстерства з 15. січня 1915. р. Инші документи подорожі, як леґітимаційні карти, робітничі книжочки, службові книжочки і перепустки, не будуть подорожним вистарчати. В случаях, в котрих вистаранє пашпорта є неможливе, начальник краю в порозуміню з територіяльним командантом може признати инші урядові папери за вистарчаючі документи. Переступленє того розпорядку буде каране.

—o—

УТОПИВ СЯ В ДНІПРІ.

В. Д. Коломиєць, 22-лїтний співробітник кацапської ґазети „Прикарпатской Руси", утопив ся дня 25. червня в Києві в Днїпрі. До Києва прибув враз з цїлою редакцією і „галицько-русскими" діячами, коли побут у Львові став небезпечним задля близкого приходу австрійських війск. Похорон відбув ся, як доносять російські часописи, при участи численних „галицьких русских", що по короткім щастю мусять їсти чорний хлїб еміґрації, членів „руско-народного савєта" з предсїдателем В. Дудикевичем та членів редакції „Пр. Руси", її шефа Ю. Яворського, заступників шефа Бендасюка і Срединського та членів редакції Заводовського, Лужецького і Шевчука. Бесїду виголосив „по малоросійськи" о. Юр. Каровець та в „літературній" російській бесїдї В. Шевчук.

—o—

ЗВІРСТВО РОСІЙСЬКОГО ПОЛКОВНИКА.

З Радимна доносить одна вірородостойна особа про такий нелюдський вчинок: Як Москалї прийшли другий раз, було в Сколошеві коло Радимна в хатї Матвія Коваля 5 хорих Чехів, австрійських жовнірів, і 1 небіжчик. Москалї зробили свою раду і на приказ полковника **спалили всїх з хатою й обістєм.** Двох з них, здоровших, вискочило через вікно втїкати, але сих **застрілили на городї.** Виділи се сусіди, а запалював сам „командир полка". **Хотїли підпалити і ранених в хатї Янди, та якось стримали люди.** Коли господар хотів дати їм їсти молока і бараболь, то „караул" не пустив. **Так з „братьми Славянами" Чехами поступили Москалї.**

—o—

НА СИБІР!

Галицьким москвофілам селянам, що втїкли до Росії, роздає вже російський уряд землю на Сибіри для поселеня. **Видно, вже втратила Росія надію, що Галичина вернеть ся ще в її посїданє.**

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляємо всїх інтересованих, що листи і пересилки грошеві дійшли до старого краю в четвер т. є. 26. серпня. Посвідки на переслані гроші висилають ся рівночасно кождому почтою.

Найблизша почта відійде до старого краю при нинци слїдуючого тиждня.

Всї листи, чеки, моні-ордери і т. д. просимо виписувати і посилати на адресу: Information Bureau, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Народна Канцелярія
„Укр. Нар. Ради" в Америці.

ЖЕРТВИ
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

484. Кокрен, Онт., Кан. Д. Калївошка жертвував: на Фонд визволеня України $1.00, на полонених Українців в Росії $1.50, для утїкачів з Галичини $1.50. — Разом **$4.00**

485. Джерзи Сіти, Н. Дж. Василь Гіль зібрав на книжочку ч. 40 $2.10, від себе доложив $2.90.—Разом **$5.00**

486. Ембрідж, Па. Дальші жертви на Фонд визволеня України, зглядно на вдови і сироти в старім краю, потерпівші в наслїдок теперішньої війни: Чистий дохід з балю, устроєного читальнею „Просьвіти" ім. Т. Шевченка, $25.00; Михайло Витичак жертвував $2.00; Стефан Кріль 50 цнт. — Разом **$27.50**

В числї 98. „Свободи" оголошено $234.10, тепер $27.50 — то разом зібрано в нашій місцевости і вислано до „Свободи" через читальню „Просьвіти" ім. Т. Шевченка квоту $261.90. Тут мушу зазначити, що поважну суму вислано від нашої громади також через редакцію „Америки". В імени вдів і сиріт складаю всім жертводавцям сердечну подяку. Маю надію, що в короткім часї ми наші жертви побільшимо до округлої квоти $500.00. Ану, Братя і Сестри, поспішім ся трохи і зложім ще тих $238.10. — Григорій Лазар, член читальні „Просьвіти" ім. Т. Шевченка в Ембрідж, Па.

487. Палмертон, Па. Дмитро Коцюбинський жертвував на Фонд визволеня України $1.00, а на вдови і сироти в старім краю $1.00. — Разом **$2.00**

488. Монтреал, Кве., Кан. З нагоди вінчаня п. Івана Олїйника з панною Теклею Зазуляк дня 25. липня с. р., тутешні Українцї, відчуваючи велику нужду в Галичині, яка зістала знищена тяжким ворогом, зложили на вдови і сироти отсї жертви: О. Галилюк, М. Мальський і І. Олїйник по $1.00; Я. Штим, П. Поремський, Д. Канюга, Н. Гарлат, Т. Олїйник і Йоган Вурць по 50 цнт.; Н. Соболь, Винніцький, І. Яніцький, А. Новак, Вішньовський, Я. Коваль, Я. Шистовський, Ю. Ревків, Н. Лапта, Д. Кульпака, М. Шевчук, М. Шміт, П. Голик, М. Мокринський, С. Щепанський, В. Пилипів, Маланка Липка, І. Польний, П. Галилюк, С. Залюпаний, І. Мокринський, Н. Древняк і І. Лукіян по 25 цнт.; пані М. Соболь 10 цнт.; Корчак 5 цнт. — Разом **$12.15**

Мимо так тяжкого і прикрого часу тут в Канадї, не пожалували жертводавцї може і послїдного гроша, за що складаємо їм на сїм місци велику подяку і сердечне спасибіг! — А. Галилюк, П. Поремський.

489. Вунсокет, Р. Ай. Іван Чагарин жертвував на Фонд визволеня України **$0.50**

490. Кліфтон, Н. Дж. Хвальна Редакціє! Засилаю Вам жертви на Фонд визволеня України, котрі зібрались на крестинах у пп. М. Бунди і П. Кожушка. Поіменний спис жертводавців звучить: Михаїл Бунда, Петро Кожушко, Гриць Поповняк, Іван Гладиш і Іван Чайчук по $1.00; Марія Борис, Катерина Оленич, Михаїл Путько, Іван Стороняк і Анна Гладиш по 50 цнт. — Разом **$7.50**

За щире жертвованє всім жертводавцям складають ся сердечне спасибіг! — Іван Чайчук.

491. Мікіз Ракс, Па. Хвальна Редакціє! Посилаю Вам чек на $10.50 на Фонд визволеня України. Сї гроші — то половина чистого доходу з представленя „Блудний син", яке відограли члени тутешної читальнї „Просьвіти" ім. А. Коцка дня 15. серпня с. р. — Остаю з високим поважанєм, Онуфрій Галевич. **$10.50**

492. Джерзи Сіти, Н. Дж. Хвальна Редакціє! Наше Братство св. Івана Хрестителя (на горах міста) постановило зібрати дещо на ті бідні вдови і сироти в старім краю, котрі тепер примирають з голоду і терплять велику нужду. На однім братськім мітинґу поставив брат Василь Татомир внесенє, щоби вибрати комітет, котрий заняв би ся збиранєм жерт по домах. Ціле Братство ухвалило се внесенє одноголосно. Труд колєктованя приняли на себе братя: Василь Татомир, Андрій Рубінович і Василь Матвіяс. Збірка по домах принесла разом $33.61; Братство св. Івана Хрестителя жертвувало зі своєї каси $25.00; Василь Гіль зібрав на крестинах у К. Піддубчишина $5.25; Михайло Турчинський зібрав на крестинах у В. Турчинського $3.75. Разом $67.61, а п. Василь Татомир доручив „Свободі" **$67.65**

Поіменний виказ жертводавців: Василь Матвіяс, Василь Гіль, Андрій Рубінович, Стефан Жуковський, Гриць Шустикевич, Яцко Вусик, А. Карпінський, Левко Войціховський, Йосиф Жарський, Сильвестер Салюк, Катерина Петришин, Михайло Петришин і Бартко Шустикевич по $1.00; Максим Осташевський, Корнило Іваник, Іван Колісник, Павло Вусик, Анна Гуменюк, Яцко Осьміловський, Никола Рибак, Гриць Шимлїй, Йосиф Василевський, Семко Лепчук, Іван Смеричанський, Никола Бараник, Стефан Кіпей, Кирило Піддубчишин, Йосиф Маґура, Сидор Хитринь, Стефан Нагачевський, Іван Лисяк, Іван Жарський, Текля Журавецька, Марція Каршот, Іван Решетило, Василь Турчинський, Михайло Решетило, Іван Напора і Василь Бровісл. Паронович по 50 цнт.; Антін Миговіч, Никола Пігура, Тимко Панас, Антін Тенюх, Іван Шиделко, Петро Сьвідрик, Пилип Пасїчник, Семко Гуневич, Іван Дудик, Михайло Натола, Сидор Василюк, Семко Сайчук, Михайло Мавур, Петро Крук, Павло Злотий, Андрій Вуйт, Іван Потопяк, Юрко Маркїв, Лесько Тирлич, Семко Грияик, Юлїя Вавруща, Авксентій Гатала, Гаврило Кот, Василь Пільгуй, Василь Сеньковський, Йосиф Вавруща, Киприян Дзуpковський, Семко Гук, Кароль Шурковський, Йосиф Малуркевич і Франц Давидовський по 25 цнт.; Євдоким Баран 15 цнт.; Михайло Іваська і Юрко Дудко по 10 цнт. — Всім жертводавцям складаємо сердечну подяку.

За Комітет: Василь Татомир, Андрій Рубінович, Василь Матвіяс.

Від Редакції: Члени Братства св. Івана Хрестителя в Джерзи Сіти дали вже не раз і не два доказ, що загальне народне добро лежить їм щиро на серци. Не було у нас такого поклику в справах народних, на який ті наші чесні братя не відозвали би ся. Вони на ріжні народні потреби жертвують часто більші датки зі своєї братської каси, відтак збирають поміж собою на мітинґах, а врешті колєктують, як треба, по домах та при ріжних народних або родинних сходинах. Нехай їх за се Бог благословить!

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $136.80.
Оголошено в ч. 99. „Свободи" $21.194.25.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $21.331.05.

ЗАОХОТА.

Чого стоїш? — До бою йди,
Король на тебе жде!
Ставай під стяг, а той тебе
До слави поведе!

За твою кров, що принесеш
На королїв вівтар,
Тебе й рідню твою жде
Дорогоцїнний дар:

Рідні твоїй дамо гроший
І з голоду не вмре!
А хоч ти згинеш, то вона
Ще довго поживе.

Калїкою-ж як вернеш ти,
Дамо ґомстед, рискаль
За потріотизм, а за біль
Причепимо медаль.

Іван Яр.

ПЕРЕД ПИНСЬКИМИ БОЛОТАМИ.

ROBERT CARTER

Микола Миколаєвич (кидаючи медведя): Маєте, ненаситі вовки німецькі вже остатнє медведя — Бресть Литовський! Пустїть мене з моїм раненим медведем спокійно до дому, поза ті кляті болота, які стоять тепер на наше нещастє, бо дїлять нашу армію на дві половини! „Серце моє розпадаєсь на дві половини", — відай уже не вхоронить медвідь України!

ПІД БЕРЕСТЕМ ЛИТОВСЬКИМ.

АВСТРІЙЦІ (до русского медведя): Ну, або лізь в гору або в долину! Ми з тобою довго тут не будемо бавити ся!

МЕДВІДЬ: Я вже висше не годен!

АВСТРІЙЦІ: А то „проше" на долину!

МЕДВІДЬ: А коли там болота, я там втоплю ся!

АВСТРІЙЦІ: Не бій ся, ми тобі вже постелимо дорогу!

ПЕРШИЙ БАЛЬ

устроює Братство св. Димитрія, відділ 167 Р. Н. Союза в Байон, Н. Дж. в день Празника Усп. Пресьв. Богородиці, т. є.

В СУБОТУ, ДНЯ 28. СЕРПНЯ 1915 Р.

в гали Майдаша, під ч. 94 Іст 21. стр. в Байон, Н. Дж.

Тікети для мущин по 25 центів, а для женщин по 15 центів.

Початок о год. 7-ій вечером.

Запрошуємо всіх Українців і Українки з Байону і околиці. Музика перворядна. Прийдіть, а не пожалуєте. За добру забаву ручить комітет:

М. Шаламій, А. Павлюк, Ю. Воробець.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює сестрицтво сьв. Ольги

В СУБОТУ, ДНЯ 4-го ВЕРЕСНЯ 1915

в гали Чеської Народної Будови під ч. 321-325 Іст 73-та ул., Ню Йорк.

Початок точно о год. 7.30 вечером.

Вступ від особи 25 цнт.

На сей Баль запрашаємо всіх наших чесних Русинів-Українців з Ню Йорку і з околиці. Хто приде на сей Баль, той не пожалує, бо музика буде перворядна, а галя дуже красна.

За добру услугу ручить

101-103 **Балевий Комітет.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за однаразове поміщене а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймає ся.)

КОНКУРС.

Парохія гр.-кат. церкви сьв. О. Николая в Трой, Н. Й. пошукує артисти-маляра до виконаня престола і іконостаса. Зголошеня слати: Trustees of Gr.-Cath. Church, 340 First Str., Troy, N. Y. 100-102

НА ПРОДАЖ ПЕКАРНЯ І ЛОНЧРУМ, в поблизу Ню Йорку, між своїми людьми, одинока в сім місті, бизнес вироблений. Дім на 2 фамілії, велика мурована пекарня, з цілим урядженем. Стайня, возівня. Всі ті будинки містять ся на лоті величини 100x100. Близших інфомацій уділить: Foreign General Information Bureau, 409 E. 5th St., New York, N. Y. 100-102

Пошукую **АННИ ЛОПАЦЬКОЇ** зі Слободи золотої, пов. Бережани, котра перед роком перебувала в Нюарк, Н. Дж. Если хто о ній знав, або вона сама, нехай зголосить ся до: Юліяна Ліско, c/o Green's International Exch. Bank, New Castle, Pa. 100-101

Пошукую свого мужа **МИХАЙЛА КЛЮСА**, родом з Михайлівки; замешкував і оженив ся в Мільници, пов. Борщів. Трудив ся шевством і був різником. Виїхав до Америки перед 13-ти роками, а перебував в Бофало, Н. Й. Від 7-ох літ не дає о собі відомости. Я лишилась в краю з 5-ро дітьми, але біда змусила мене виїхати і я приїхала до Канади. До стейтів мене не пустили, бо я не мала адреси мого мужа. Від 3 років я в Канаді і мешкаю в Монтреал, Кві. Всі діти я вже спровадила з краю. Хто би о моїм мужу чув що небудь, чи він жиє чи може помер, звольте подати мені сю відомість, за що обіцюю $5.00 нагороди. Моя адреса: Mary Klus, 166 Braum St., Montreal, Que., Canada. 101

НА ПРОДАЖ гарна 150-акрова фарма, поміжи містами Албані а Гудсон, стейті Ню Йорк; нові будинки і всі тульса, земля першої кляси. Ціна $2300.00, вплата $1000.00. — Також фарма 75 акрів $1400.00, вплата $700.00. Пишіть на адресу: Box 775, Chatham, N. Y. 101-104

Пошукую **МИХАЙЛА ВИННИЧУКА**, зятя Йосифа Підлубного, з села Васловівці, Буковина. Має находити ся в околицях вуглевих майн в Америці. Хто би про него знав або він сам, нехай ласкаво зголосить ся на адресу: Nikolaj Pidlubny, P. O. Tantallon, Sask., Canada. 101

Пошукую свого брата **ІВАНА ЦИБУЛЬКУ**, з села Оршівці, повіт Коцмань, Буковина. Хто би про него знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Kost Cybulka, Camp 7, Box 148, Newberry, Mich. 101

Вже вийшла з друку дуже весела оперета в 3-ох діях

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Шліть замовленя враз з належитостю до:

„SVOBODA"

33 Grand St., Jersey City, N. J.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA"

33 Grand St., Jersey City, N. J.

КОПАЛЬНЕЮ ЗОЛОТА Є БЕЗПЕРЕЧНО НАШІ ФАРМИ. Чорна подільська земля. Три рази в році жнива. Вітчина „строберів", винограду та полудневих ярин. Три стації колійові, школа, почта, електричне осьвітлене, трамвай (стріткара) в місци. Біля великого портового міста. Даром пасовиска і матеріял. Пишіть до: **United States Colonization Co.**, H. Kurdydyk, zawidatel, **Bowers-Hill, Va.** 95—106

ХТО ХОЧЕ МАТИ свій або своїх родичів портрет на полотні, великий 20x16 цалів, котрий можна мити водою, нехай зголосить ся або напише по інформації і ціну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотні, великі 24x20 ц., ціна один долляр. Книжки до читаня, молитвеники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о теперішній війні, календарі і всякі иньші. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76-

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka

168 E. 4th St., New York, N. Y

ЗОВСІМ ДАРОМ ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ХТО ПРИШЛЕ СВІЙ АДРЕС. КАТАЛЬОҐ КНИЖОК, МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ, БРИТОВ, ГОДИННИКІВ І Т. И. ПИШІТЬ ДО: 93-101

ЗАГАЛЬНА КНИГАРНЯ,

196 Frontenac St., MONTREAL, CANADA.

ПОЗІР РОДИМЦІ! Виробляємо ҐЕРДАНЦІ з коралика до годинників з гербом України. Ціна одного ґерданця без годинки 2 долари, з нікльовим ґарантованим годинником 3 доляри. Маємо також коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт. за один вінч. Адресуйте: **RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y.** 94-

---

ПОЗІР! РОДИМЦІ! ПОЗІР!

КУПУЙТЕ КОРИСТНІ КНИЖКИ ЯК:

повісти, оповіданя, вірші, театральні штуки, наукові розвідки, веселі вірші, казки та жарти. Великий вибір молитвенників, Біблій і набожних книжок. Маємо також домову друкарню, на котрій можете друкувати собі листи, адреси на ковертах і тікети. Ціна за друкарню $2.00. Пишіть по цінник і посилайте належитість на адресу:

RUSKA KNYHARNIA,

951 W. Erie St., Chicago, Ill.

95ч—

НА ПРОДАЖ! НА ПРОДАЖ!

в JERSEY CITY, N. J.

МУРОВАНІ ДОМИ НА ДВІ ФАМІЛІЇ

на сплату по $15.00 місячно. Продаємо також лоти на сплату по $10.00 місячно.

Нащо Вам платити великий рент, коли можете мати свою власну хату.

Голосіть ся до:

A. MAKRAY,

1947 Boulevard, в поблизу Fulton Ave.

Отворено в неділю пополудни. 92с101

ЧИТАЙТЕ! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Коли хочете отримати зовсім за дармо „Русько-англійський тлумач" з котрого можна дуже скоро вивчитись англійської мови, книжку „З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ" з котрої все довідаєтесь про теперішну війну, або книжку „ЧОРНОЇ МАГІЇ" з котрої довідаєтесь про дуже богато чародійних таємниць і з котрої можете мати добру користь, то пишіть до мене, залучаючи кілька почтових стемпсів на пересилку близших інформацій і цінника таємничих книжок. Адресуйте: 99-101

W. H. Miller,

298 Fountain St., Winnipeg, Man. Canada.

УКРАЇНЦІ! ЧИТАЙТЕ!

Накладом і коштом Укр. Тов. „Просьвіта" в Ню Йорку, вийшли з друку цікаві книжечки: 1) „ДЕЩО ПРО АВСТРІЙСЬКУ ДЕРЖАВУ". Ся книжка пригадує нам про австрійських цісарів і їх правлінє з перед кількасот літ аж до послідного часу, а коштує всего 10 цнт. 2) „ПЕРЕКОТИПОЛЕ", повість (Григорія Коліна). Ся книжка обіймає 70 сторін друку. Коштує всего 15 цнт. Обі разом 25 цнт. з пересилкою. Належитість можна присилати в почтових марках наперед. Канадийських марок не приймає ся. Агентам, котрі хотіли зайняти ся розпроданєм, даємо значний опуст. Замовленя слати на адресу:

UKRAINIAN KNOWLEDGE SOCIETY,

537 E. 5th St., New York, N. Y.

100-103

ЦІННИК КНИЖОК,

які можна дістати в друкарні „Свободи":

Напад на Січ. — Павло Полуботок. — Ціна .... 5 цнт.

Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на заранє весілких надій для вопрічення душ. — Ціна .... 15 цнт.

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці! Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького, (В переробці Александрова. — Ціна .... 30 цнт.

Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 ц.

О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в земли і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.

Оповіданя про задрих Богів. — Ціна .... 10 цнт.

Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище цвинці. — Якко Мушка. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

I. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — II. Цісар і ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.

Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.

Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.

Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.

Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з доданем словаря. — Ціна $1.50

Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 18x16 цалів на тривалім папері. — Ціна .. 20 цнт.

Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна .. 30 цнт.

Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя емігрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.

... рят і ростин. — Ціна ...... 10 цнт.

Принц і нуждар. Дуже займаюче оповіданє славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держирука. — Ціна .... 50 цнт.

Притча про садівника та иньші оповіданя, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.

Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.

Покуса. — Зміст: Покуса (оповіданє). З паркітної школи (оповіданє). Я тут голова (оповіданє). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, ...

Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

Про нутро землі (з 22 образками). — Розкази про будову землі і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки вихованє. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.

Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть I. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.

Рицар і смерть. — Ціна ...... 5 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.

Релігійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брами. Релігія Будди. Релігія Персів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цнт.

Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.

Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.

Степові люди. — Оповіданє з житя в донських степах. — Ціна ..... 15 цнт.

Страшна місьта. — Оповіданє М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.

Сьпіваночки .... 40 цнт.

Свекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.

Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.

Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.

Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.

Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.

Український співаник. — Ціна 40 цнт.

Херсонські дощі. — Ціна ....5 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.

Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 ц.

Через кордон. (Цікаві розкази емігранта). Емігрант (вірш). — Ціна 15 цнт.

Що стало ся з Рудольфом або трагедія в замку Маєрлінґ. — Ціна 60 цнт.

Що то є книжка? — Початки козацтва (з 5 образками). — Козачий хрест. — Кіндрат Бубненко-Шпицький. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.

Як мужик ходив до царя правди шукати (оповіданє). З гір (вірш). За землю (оповіданє). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як вовк помстив ся на царевім (казка). — Ціна ..... 15 цнт.

Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.

Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-англ. листівник. — Ціна .... 75 цнт.

Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алкоголь, повільна отрута. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

Як стати горожанином Злуч. Держав та иньші практичні відомости. — Ціна 25 ц.

I. Як мене вибирали дружбою. — II. Цісар соловій. — Ціна ... 10 цнт.

Як пан собі біди шукав, оповіданє Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.

Листові папери до родини, своячків, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки лініовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.

Книжочки платничі для вписуваня місячних вкладок членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50

Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.

Поминник за померших .... 10 цнт.

Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.

Книжки для опікунів хорих 1.00

Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа	28
Дорога до неба, скіряна оправа ..	90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа	32
Друг Души, кістяна оправа	1.30
Друг Души, малий, звич. оправа...	50
Горі імієм серця, кіст. оправа ...	1.10
Горі імієм серця, скіряна оправа..	1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа	34
Хліб Души, кістяна оправа	1.80
Хліб Души, звичайна оправа	90
Молитвеслов для католицьких лиць	1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скіряна оправа	80
Помилуй нас Боже, звич. оправа..	30
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, часть II.	20
Ангельський хор, часть II.	5

Адреса:

„SVOBODA"

33 Grand Str., Jersey City, N. J

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.

(Староокраєвого християнського лікаря.)

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестудженє, запаленє легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і ран, лишаї і сирні виквити. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи. 25-

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ВАЖНА НОВІСТЬ.

КАТАЛЬОҐ ПІД НАЗВОЮ:

„ЗБІРНИК СИЛИ, ЗДОРОВЛЯ І ДОВГОЛІТЯ"

друкований в рідній українській мові, небавом вийде з друку. Вишлемо даром кождому, що пришле свій адрес.

MINNESOTA CHEMICAL MFG. CO.
St. Paul, Minn.

ОДИНОКИЙ ПОГРЕБНИК

в JERSEY CITY, N. J.

котрий не належить до тросту і через те може зробити Вам все як найдешевше. Має виставні каравани, кериджі, автомобілі, як також доставляє гарні цьвіти. Ціни о половину дешевше як деинде. Не слухайте підшептів всяких несумлінних агентів, але удавайтесь лиш до мене з повним довірєм. Памятайте на мою адресу: 92c—

Т. ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ

131 Sussex St., I. поверх, а другий офіс від ч. 425 Jersey Ave., ріг Grand St., Jersey City, N. J.

ВОЛОСЕ

відросте Вам назад через застосованє наукової методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО

Чи Вам випадає волосе? Чи Ви посивіли зі старости? Чи воно заночищені і липкі? Чи маєте порхлі і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи допера починаєте лисіти?

Коли Ви терпите котру з вимінених недуг, то не зволікайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

До лїченя.

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ",

яку написав один з европейських спеціялістів. Ся книга обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосем. Будова волося і тїмени. Причина випадания волося і лисеня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волоси. Спосіб, яким можна відзискати волосе в 6-ох тижнях. Сиве волосе. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

Третій тиждень.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Упевняємо Вас, що наш власний лік званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить порхлі і усуває сверблене скіри, змiцнює і спричинює новий поріст волоси. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лік КАЛЬВАКУРА № 1 враз зависше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошенє і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77пс-

Шестий тиждень.

....

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу вислати мені сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю".

(Долучіть се до Вашого замовленя).

КАТАЛЬОҐ НАЙКРАСШИХ ШТУК МАҐІЧНИХ

з всякими приборами, як: ... цвинтарі, тарілки, шкляних фляшки, штилети, карти, ... поучаючий заміняти воду у вино, молоко, чорнило, штуки зникання річий і богато других, яких кождий легко виконає а притім розвеселить товариство і навіть може заробляти гроші. Тих, що хотять виступати в театрах, учимо в нашій школі по приступній ціні. Катальоґи висилаємо даром.

Адресуйте:

UNIV. SALE HOUSE,

126 E. 7th St., New York, N. Y.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. На літо отвирає ся сезон автомобільовий. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який триває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси. Кошт $15.

International School of Automobile Engineers,

147 E. 40th St., New York

Пошукуєть ся Винаходів!

ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ

і для тих, котрі хотять займати ся справами всяких винаходів, є вельми придатною моя книжка п. заг.:

„ЩО ВИНАЙТИ!"

з тисячами нових винаходів, з поясненями про патентоване винаходів і понад

СТО СТОРІН ДРУКУ

Даром висилаю кождому, хто її жадає. Пояснення і поради безплатні. Провірюванє, чи даний винахід надаєсь до опатентованя, полагоджую скоро

ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО,

бо мій офіс є в місті Вашінґтон, осідку Уряду патентів Злуч. Держав.

Пиши ще нині по руськи на слідуючу адресу:

A. M. WILSON

реґістрований адвокат для патентів

53c—

311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським християнським лікарем, котрий говорить по українськи;
2) Я лічу медично і хірургічно недуги які: слабости ушей, носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, нирок, виквиди шкіри, нервові слабости, гемороїди і секретні недуги мущин і полові женщин.
3) Я не є лікарем з медичної клініки або інституту, ані я не зву себе професором, які звичайно роблять бизнес через лумачів (такий титул може хто небудь уживати в Америці і він не має ніякої вартости), але з огляду на мою численну практику в многих шпиталях, я є в силі дати Вам можливо найліпшу опіку і пораду.
4) Уділяю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише:

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в пол і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі: від 9-ої до 2-ої в пол.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ БРАТСТВ!

ST. NICHOLAS GR. CATH. SOCIETY PASSAIC N.J.

ВАМ БЕЗПЕРЕЧНО ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

І тому коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або що иншого, то зверніть ся до нас з замовленєм.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

Тепер починаєсь літо і Вам потрібно буде до публичних виступів чи то до походу, паради, чи на пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, з відзнаками, лентами і в шапках.

Ми уділимо Вам всякі інформації і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу: 41с77

EAGLE REGALIA COMPANY, 115 Nassau St., New York, N. Y.

---

20 ГАРНИХ ПРЕДМЕТІВ ДАРОМ. • 14 K GOLD FILLED ГОДИНКА $5.25

ВЕЛИКА ЛІТНЯ ПРОДАЖА ЗОЛОТИХ ГОДИНОК ПО ЗНИЖЕНИХ ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ. Незвичайна нагода для всіх. ЛИШ ПОДУМАЙТЕ! ЗА $5.25 купите тепер у нас елеґантну новомодну 14 K GOLD FILLED ГОДИНКУ з верхом сьвітової слави і з 20-ЛІТНОЮ ҐВАРАНЦІЄЮ. Щоби розпродати їх якнайбільше, даємо кождому хто пришле нам свою адресу, СИХ 20 ДУЖЕ ГАРНИХ ПРЕЗЕНТІВ ДАРОМ. Чудову камеру, перстень, ножик кишенковий, голярську бритву, пасок, миларку, пензель, зеркальце з гребінем, причіпку до годинки, 22 кал. пістоль, фонтенове перо, брошку з купідом, шпильку до краватки, шпильку до манжетів і дармовис. ПІШЛІТЬ НАМ ЛИШ СЕ ОГОЛОШЕНЄ І 25 центів задатку а ми вишлемо Вам сейчас годинку враз з дарунками. Коли по одержаню їх будете вдоволені, заплатите решту. СЇ ГОДИННИ Є ҐВАРАНТОВАНІ НА 20 ЛІТ а на случай їх зіпсутя, ми їх направимо або виміняємо безплатно. ТОМУ КУПУЙТЕ ВПРОСТ ВІД НАШОЇ СОЛІДНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ КОМПАНІЇ а дістанете добру годинку і гарні дарунки. Невдоволеним звертаємо гроші. (З Канади треба висилати цілу належитість враз з замовленєм). Пишіть сейчас і адресуйте так: 99-100

AMERICAN JEWELRY COMPANY, Dept. B105., ST. LOUIS, MO.